

כב' ניסן תש"ף
16 אפריל 2020

לכבוד מנהלי מחוזות
מנהלי מחלקות החינוך
מנכ"לי רשתות
מנהלי בתי ספר

תהליכי למידה מרחוק במוסדות החינוך בתקופת משבר הקורונה
מסמך למנהלי בתי הספר בחינוך העל יסודי

שלום רב,

נוכח תקופה זו, בה אנו כפופים למגבלות חירום בלתי מתפשרות, פעלתם ללא לאות להמשיך את תהליכי הלמידה והקשר עם התלמידים, כחלק מיצירת חוסן לאומי וערבות הדדית ועל כך תודה גדולה לכל אחת ואחד מכם.

עם החזרה מחופשת הפסח, הפסחא וחופשת האביב, נמשיך ונעמיק בתהליכים אלו, תוך יצירת סנכרון בין מגוון אופני הלמידה מרחוק, לכדי מעטפת חינוכית תומכת לאורך יום הלימודים כולו.

אנו נערכים ליישום תכנית מקיפה שגיבשנו, להחזרת מערכת החינוך לשגרה, חלקית או מלאה, בכפוף להחלטת הממשלה.

העיקרון המנחה עליו אנו מתבססים הוא שהלמידה מרחוק תלווה אותנו עוד זמן רב ותהווה בהמשך, השלמה ללמידת התלמידים ברגע שיוכלו להגיע למוסדות החינוך.

שתי מטרות עומדות מול עיני כולנו:

אפקטיביות חינוכית – לאפשר מערך חינוכי שלם ככל שניתן לתלמידי מערכת החינוך. לוודא שתלמידים ממשיכים ללמוד, להתקדם ולהתפתח מבחינת ידע, מיומנויות וערכים.

אפקטיביות משקית – להקל על המשפחות השוהות בבתיהן בהתאם להנחיות הממשלה וגם לחזק את החוסן הלאומי. לאפשר להורים לחזור לשגרת העבודה ולמשק להשתקם מהר ככל הניתן.

מודל ההפעלה שגובש מתייחס באופן דיפרנציאלי לכל אחת משכבות הגיל – גני ילדים, יסודי, חטיבות הביניים והחטיבות העליונות ומניח תשתית פדגוגית ותפעולית הנשענת על שלושה צירים:

« התלמידים – שילמדו במגוון דרכים ביניהם למידה אישית, קבוצתית ובמליאה.

« צוותי ההוראה – שיפעלו בהוראה מקוונת באופנים שונים: כתיב וירטואלית, שידורי האולפנים הלאומיים,

תכנים דיגיטליים ותיק תכניות לימודים למורה ולגננת תוך התייחסות להיבטים רגשיים חברתיים ולתכנים לימודיים.

« סדר היום – סדר יום מובנה ומקיף שיעניק לכל תלמיד ותלמידה שגרה מובנית וברורה שתחל במפגשי

בוקר, תמשיך בלמידת מקצועות הליבה, למידה רב תחומית, העשרה ופעילויות חברתיות ותסתיים

במפגשי סוף יום.

באיגרת זו נציג בפניכם מודלים ללמידה המותאמים למסגרת הגיל העל יסודית, חט"ב וחט"ע בלמידה מרחוק תוך שמירה היבטים של הרווחה הנפשית של התלמידים וצוותי החינוך, של הדינמיקות החברתיות המשמעותיות כל כך, ושל תהליכי העשרה שמעבר לחומר הלימודים. כך גם נשתדל לתת דגש להקניית מיומנויות של ניהול עצמי ומכוונות ללמידה, שהמרחב של הלמידה מרחוק מזמן אותם ביתר שאת.

נדגיש- הפלטפורמה התחדשה אך דמות הבוגר והחתיירה לידע מיומנויות וערכים הם עדין בסיס עבודתנו.

מודל הלמידה מרחוק בחינוך העל יסודי, הינו תוצר עבודה של למידת הצרכים של אנשי חינוך, מכלל קבוצות האוכלוסייה, תוך תהליכי היוועצות ושיתוף. מרכיבי המסמך נועדו לכוון ולהנחות את מערכת החינוך העל יסודית במציאות של למידה מרחוק בנסיבות חירום. על ציר הזמן של היישום תבחן מידת היעילות, הישימות וההתאמה של המרכיבים הללו מול גורמי השטח והיחידות השונות ובמידת הצורך יופצו עדכונים.

הלמידה מרחוק:

תהליכי הלמידה מרחוק, בעת הזאת, מהווים חלופה לתהליכי הלמידה והחינוך המתרחשים בבתי הספר. לכן יש לשאוף שהם יכללו את ההיבטים הקריטיים בחינוך:

(א) הוראה ולמידה- הקניית חומר ותכנים והקניית מיומנויות.

(ב) היבטים רגשיים- תמיכה, ערכיות, תחושת הנעה ומסוגלות, בטחון בעת משבר וחוסר וודאות ואפילו לספק במידה זו או אחרת את הצורך הכה חיוני של מתבגרות ומתבגרים בחיי חברה משמעותיים.

מאחר והמרחב החינוכי שבו מתבצעים תהליכים אלה בשגרה השתנה, לא ניתן לקחת את השיעור הרגיל ולהעתיקו, כפי שהוא, למרחב הווירטואלי, בין אם הוא סנכרוני או א-סינכרוני. יש להתאימו למדיה של ערוצי הלמידה מרחוק. בחלק מההיבטים, עם הכנה נכונה, לצד הפסד חלק מהיתרונות שיש בוודאי ללמידה בשגרה, ערוצי הלמידה מרחוק יכולים לגלות גם פנים שלא בהכרח באים לידי ביטוי בכתה הרגילה.

על ההתאמה הנדרשת לקחת בחשבון כמעט כל פן בהוראה, החל מאיך פותחים או סוגרים שיעור, איך שומרים על למידה של כלל התלמידים, עיתוי ומשך השיעור.

1. ערוצי הלמידה מרחוק:

מטרת הלמידה מרחוק בעת הזאת, היא יצירת שגרה בעת מגפת הקורונה עבור תלמידי בתי הספר העל יסודיים, באמצעות שמירת הרצף הלימודי, לצד המשך קשר, מתן מענה רגשי לתלמידים וקיום מסגרת חברתית – חינוכית תומכת על ידי מבוגר משמעותי ובחברת הילדים.

בלמידה מרחוק, המורה יוצר קשר עם תלמידי באמצעות כלי תקשורת שיתופיים שונים, תוך יצירת אינטראקציות במסגרות למידה שונות; מליאה, קבוצה ופרטני.

להלן ארבעה ערוצים מרכזיים ללמידה מרחוק, העומדים לרשותכם מכל מקום ובכל עת וללא עלות:
[\(רצ"ב איגרת שנשלחה למנהלי חטיבות הביניים\)](#)

א. כיתה וירטואלית

מפגש כיתה וירטואלי (מפגש סינכרוני) הוא מרחב וידאו המאפשר למשתתפים בו, מורים ותלמידים, לדבר, לשמוע ולראות אחד את השני. המרחב מאפשר למורים ולתלמידים לקיים פעילויות לימודיות, חברתיות ורגשיות, לשוחח, לשחק, לשתף במחשבות ורגשות. כמו כן, המרחב מאפשר למורים לקיים שיעור, הצגת מידע ומתן משימות למידה ועוד – למידע אודות מפגשי כיתה וירטואליים הנכם מוזמנים להתעדכן דרך הרחב הפדגוגי – [כללים והנחיות למפגש כיתה וירטואלי](#).

ב. אולפן שידורים לאומי

מערכת שידורים לאומית הינה מערכת הפועלת מגן ועד יב' בשפה העברית ובשפה הערבית, המשדרת עפ"י מערכת סדורה הרצאות במגוון רחב של תחומים: מקצועות הלימוד, העשרה ופעילויות הפגה, באופן ישיר ובמאגר VOD. השיעורים הניתנים על ידי מיטב המורים, עוברים מערכת בקרה קפדנית (הן ברמת הדיוק הפדגוגי והן ברמה הפקתית) וכוללים שלל עזרי המחשה והדגמה דיגיטאליים. מערך זה עומד לרשות המורים היכולים לשלב את השידורים במסגרת מערכת השעות היומית / שבועית. מערכת השידורים מותאמת לתוכניות הלימודים בכל אחד מהמקצועות המשודרים.

ג. תוכן דיגיטלי

התוכן הדיגיטלי מעשיר ומקדם תהליכי הוראה ולמידה. שילובו בפעילות הלימודית מאפשר למידה פעילה וחוויתית בסביבה דינמית ואינטראקטיבית, העשירה במשאבי מדיה מסוגים שונים כדוגמת ספרים דיגיטליים, סביבות תוכן, חומרי הוראה, קורסים מקוונים, משימות לימודיות מתוקשבות, תרגול וסימולציות, מאגר הקלטות אקדמיה ברשת, משחקים לימודיים, חידונים והפעלות במגוון תחומים, אליהם ניתן להפנות את התלמידים, תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי בהתאמה למאפייני הגיל, למיומנויות הנדרשות ולתכנים הנלמדים.

ד. ערוצים נוספים

לתלמידים אשר אין בביתם מכשירי קצה ללמידה מרחוק, מפותחים ערוצי למידה מותאמים, כדוגמת הפצת חוברות לימוד, מערכות טלפוניות ועוד. אנו פועלים לפיתוח הנגשת כלים וערוצי למידה נוספים עבור תלמידים אלו.

תמיכה, הטמעה, הדרכה ופיתוח מקצועי:

- « [פורטל עובדי הוראה / מרחב פדגוגי](#) בו נמצא כל המידע והכלים אותם צריכים המורים כמו גם חומרי הדרכה.
 - « מוקד טלפוני הערוך לספק מענה לכל ההיבטים הנוגעים בדבר למידע ופירוט על ערוצי השירות, https://mosdot.education.gov.il/messages/help_des
 - מינהלת ליישומים מתוקשבים – 03-6906600 בימים א'-ה': 08:00-16:00.
 - מרכז שירות ומידע ארצי לעובדי הוראה - 6552*, בימים א-ה: 08:00-17:00.
 - « הפעלת צוותי הטמעה והדרכה של מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע הערוכים לספק מענה לכל הצוותים החינוכיים בבתי הספר והגנים.
 - « הפעלת צוותי תמיכה רגשית וחברתית של אגף המינהל הפדגוגי – שפ"י.
- כמו כן ניתן להיעזר בפסגות האזוריות ובצוותי ההדרכה הרלוונטיים.**

2. יעדים:

1. **יציבות** – לכל תלמיד תהיה מערכת לימודים שבועית (לפחות) ברורה שהועברה ותווכה גם להוריו.
2. **נוכחות** – שיעור ההשתתפות בלמידה מרחוק יהיה זהה לזה שבשגרה.
3. **קשר אישי** – כל תלמיד יקיים קשר אישי קבוע עם דמות חינוכית מבית הספר.
4. **קשר חברתי** – כל תלמיד יקיים קשר מתמשך עם קבוצת בני גילו.
5. **למידה דיסציפלינרית** – כל תלמיד יתקדם בלפחות שלושה תחומי ידע שבמיקוד לקבוצת הגיל ובתחום ידע נוסף שבחר בית הספר. בכיתות י"א-י"ב – הצלחה בבחינות הבגרות.
6. **מיזמניות** – כל תלמיד ירכוש מיזמנות של ניהול למידה עצמאית ואוריינות דיגיטלית.
7. **חוסן** – תלמיד שחווה קשיים אישיים בשל המצב או מסיבות אחרות יאותר ויקבל מענה ייעוצי; אין ילדים מנותקים.
8. **ניצול ההזדמנות לשיפור הפדגוגיה הבית ספרית.**

על מנת לייצר תהליך מיטבי להשגת מדדי ההצלחה, יפורטו להלן היבטים שונים המתייחסים להפעלת מערכת הלמידה מרחוק.

3. מודל ההפעלה:

מודל ההפעלה הינו מודל מוצע, המתווה את העקרונות והמסגרת הרצויה של הלמידה מרחוק, נכון וראוי שכל בית ספר יבנה בהתאם לצרכיו את המודל הבית ספרי, בהלימה לעקרונות ובהתאמה לצרכי בית הספר.

תכנון ותכלול הלמידה:

היבטים תכנוניים

1. מנהלת בית הספר, תיתווה מדיניות עבודה, נהלים והנחיות, תוך שמירה על סדירויות ושגרות בית ספריות בהלימה להנחיות המתעדכנות מעת לעת. (מצ"ב בנספח א שיקולי דעת בבחירת סוג הפלטפורמה ללמידה)
2. חשוב לפרסם מראש לתלמידים, להורים ולמורים מערכת שעות שבועית (רצוי דו-שבועית) שתכלול שעות פרטניות, שיעורים סינכרוניים וא-סינכרוניים ושיעורים מתוך מערכת השידורים, בהלימה לצרכי ביה"ס. תלמידים ומורים ששותפים לשעות פרטניות יודעו על כך מראש ובדיסקרטיות הנדרשת.
3. הצוות החינוכי בכל ביה"ס יבחר את הכלים המתאימים ביותר עבורו ללמידה מרחוק. ניתן לשלב כלים, אבל נכון לבחור ולייצר מומחיות בכלים המשרתים באופן מיטבי את צרכי הלמידה. לצוות שלם שעובד באותם כלים יש יתרון של אפשרויות סנכרון ותמיכה, יותר מאשר שימוש אקלקטי.
4. מומלץ שמנהלת ביה"ס תיעקוב באופן יומי אחרי בעיות ביקור סדיר של תלמידים וקשיים אישיים, רגשיים או אחרים שזוהו אצלם. עתות מצוקה, חוסר וודאות ושהייה ממושכת בבתים עלולות לגרום מצוקה ומעקב מתמיד אחר מאפייני ה- well being שלהם הוא חיוני.

5. מומלץ לנהל גם מעקב יומי אחרי בעיות וסוגיות לימודיות שצצות, כדי ליצור הבנה כוללת של הן הבעיות והן הבעיות. לספק להן פתרונות בזמן אמת או להיערך לקראת קשיים דומים עתידיים.
6. יש לוודא שהבעיות והקשיים שהוזכרו לעיל יזכו למענה מהיר והולם ע"י איש/אשת מקצוע רלוונטי.ת.
7. חשוב שהמנהלת.ת. יבהיר למורים שיש חשיבות רבה בשמירה על איזונים בין מרכיבים סינכרוניים וא-סינכרוניים וימנעו מעומס יתר של משימות ומטלות על התלמיד ברמה יומית ושבועית.
8. יש ליצור או לשמר מגנני דיווח ברמת מחנכי.ות. כיתות ורכזי.ות. שכבות בנוגע למפגשים אישיים ושיעורים פרטניים, כדי לוודא שאף תלמיד לא נותר מאחור ולוודא שכלל התלמידים שזקוקים לכך, קיבלו את המענה המיטבי שבנמצא.
9. חשוב שהתכנון השבועי יזמן מגוון של סוגי הוראה ולמידה והזדמנויות לרכוש מיומנויות שונות.
10. חשוב שבתכנון יבואו לידי ביטוי גם מרכיבי העשרה (חוגים, הרצאות, הורים מעשירים וכו') וכן זמן לפעילות חברתית (שיעורי חינוך, אקטואליה, השכלה כללית ועוד). אין לוותר על היבטים אלה גם במסגרת למידה מרחוק.
11. רכז.ת. תקשוב (ואם אין, בעל/ת תפקיד בבית הספר שימונה לכך) ת.ימפה את צרכי וקשיי המורים בשימוש בכלי הוראה מרחוק ואת נגישותם ויספק את המענים הטובים ביותר שניתן לקשיים. בנוסף, משרד החינוך מעמיד לרשות מורים הזקוקים לכך הדרכות וירטואליות.
12. במהלך התכנון השבועי למורים, יעשה סנכרון לגבי מיומנויות הלמידה שהמפגש הסנכרוני מזמן ותיאום כך שהתלמידים יחוו סוגי למידה מגוונים, והזדמנויות מפגש עם מיומנויות שונות במהלך הלמידה.
13. במהלך התכנון ייתן המנהל את הדעת על מענים פרטניים לפי צרכי התלמיד ומתן הזדמנות לכל התלמידים, לקבל מענים לפי צרכם. (ניתן להיעזר במפגשי ווטסאפ קבוצתי וכדו)
14. חשוב לקיים שיח עם מורים שאינם מצוידים באמצעי קצה ולהמליץ להם על חלופות אחרות לתהליכי הלמידה (כמו קבוצות ווטסאפ להנחיה ועוד).
15. ככל שניתן, מומלץ שיום הלימודים בחטה"ב יפתח בשעה 9 ובחט"ע בשעה 10. לצד הבנת הקושי, עדיין יש מקום להעביר מסר ולחדש הרגלים של שגרת יום סדירה. עם זאת, ההחלטה בנושא נתונה בידי הנהלות בתי"ס. בהתקרב חודש הרמדאן, בבתי"ס בהם לומדים תלמידים או מורים הצמים ברמדאן, כדאי לרווח את הלמידה באופן שיקל על התלמידים ולאפשר הפסקות למנוחה.
16. מומלץ להגדיר את צוות הניהול ו/או בעלי תפקידים אחרים כצוות תומך בלמידה מרחוק.
17. כל בית ספר יקבע את דרכי ההערכה הרלוונטיים ללמידה, שיוגדרו ויתווכו מראש לתלמידים.
18. במסגרת ההיערכות ללמידה וקשר עם התלמידים מרחוק, קיימת חשיבות גדולה להמשך תפקודם של בעלי התפקידים בתחום החינוך החברתי קהילתי בבית הספר, אשר צריכים להתאים את פעילותם למודל ההפעלה המקוונת. בעלי התפקידים הם: רכז חינוך חברתי, רכז מועצת תלמידים, רכז מעורבות אישית, רכז הכנה לצה"ל. מטה מינהל חברה ונוער יהיה בקשר ישיר עם בעלי התפקידים ויצייד אותם בכלים ובתכנים המתאימים להמשך הפעלה מרחוק של תחומי האחריות.
19. **חשוב וכדאי שהמנהלת.ת. ידאג לרשת ליווי והיועצות גם לעצמו.** הן לחשיבה משותפת והן להטמעת דרכי העבודה החדשות גם בעבור המנהלת. וצוותו.ה. אנו- צוותי הפיקוח, הדרכה ואנשי משרד החינוך עומדים לרשותכם בכל צורך.

היבטים ארגוניים:

- שבוע לימודים יכלול את מלוא מערכת השעות הן בחט"ב והן בחט"ע, באיזון בין סוגי למידה ומטלות מגוונים.
- מומלץ לחלק את שבוע הלימודים על פני שישה ימים, על מנת להפחית את העומס מידי יום.
- מומלץ לקיים מערכת של 4 שיעורים ביום למידה בחט"ב, וכ-5 בחט"ע. ועל גביהם להוסיף שיעורים א-סינכרוניים.
- יש לשלב את כלל המורים על פי היקף משרתם בשגרה.
- מומלץ להקדיש לכל הפחות שעתיים בשבוע להעשרה, לחוגים, אקטואליה, פעילות גופנית שיח על תזונה וכדומה.
- יש לנהל מערכת שעות פרטניות שבועית שתפרט תלמידים שמקבלים סיוע פרטני בחלוקה לפי מועד, מקצוע ומורה. יש לפרסם מערכת זו לפני תחילת כל שבוע.
- יש לאתר תלמידים שאין להם מכשירי קצה ו/או תשתיות ולעשות כל מאמץ לספק להם מענים סבירים. בכיתות שח"ר עולים, או תלמידים משולבים מומלץ לשבץ 2 מורים לשיעור.
- בחט"ע יש לשבץ שיעורים במקצועות היבחנות פנימית, ולאפשר לתלמידים למצות יכולותיהם גם בהם. מרכיב הנוכחות ממשיך להיות מרכיב בחישוב הציון השנתי ויש לנהל רישום נוכחות סדירה. תלמידים שמתקשים להסתגל ללמידה מרחוק צריכים לקבל מענה באמצעות שיח והסכמה הדדית
- בכיתות י' יש להמשיך למידה לקראת ההערכות החלופיות (30%), לצד למידת תחומי הדעת. התלמידים יתבקשו להגיש את המטלות כמתוכנן.
- מומלץ לקיים ישיבות שבועיות וירטואליות של צוות הנהלה, צוותי מקצוע וצוותי חינוך עם יועצות-הן לרפלקציה ולמידה מהניסיון הנצבר והן לצורך היערכות להמשך. (מצ"ב בנספח ד' המלצות למערכות בחט"ב ולמערכות בחט"ע)

היבטים של רווחה נפשית:

- יש להבנות במערכת השעות של כל כיתה, מבנים שיאפשרו המשך עבודה לחיזוק החוסן הנפשי ותחושת הרווחה הנפשית של תלמידים ואנשי צוות. ניתן להסתייע במסמכי ההנחיות של שפ"י ובשיעורי חוסן שהוקלטו במסגרת השידור הלאומי. [מצ"ב קישור](#).
- חשוב לפעול למיפוי שוטף ואחיד שיעשה על ידי הצוותים החינוכיים, אודות תלמידים שנפגעו במיוחד, תלמידים המדווחים על מצוקות וחרדות, אלימות במשפחה ועוד וכן ניטור מצבם של תלמידים שהיו מוכרים קודם למשבר כפגיעים במיוחד.

יש להבנות מראש דרכים לתקשורת שוטפת עם ההורים: יידועם על התארגנות ביה"ס, פתרון לבעיות שהטרידו אותם וכתובת לשאלות בנוגע לבעיות רגשיות של ילדיהם, המטרידות אותם. ספקות או לבטים שיש להם ביחס לילדם. מערך זה צריך להיות מנוהל ע"י יועצת בשיתוף וביידוע מחנכת ורכזת שכבה.

4. היבטים פדגוגיים:

- כדי ליצור תרבות מקדמת למידה מרחוק, מומלץ להכין ולפרסם את כללי היסוד ללמידה כזאת. ככל שניתן יש לעצב אותו בשיתוף התלמידים ולאפשר תיאום ציפיות סביבו, בהלימה לצרכי התלמידים ודרישות המערכת.
- חשוב לקיים בכל בוקר "פתיחת יום", שיבצע המורה המשובץ לשעה הראשונה. יש לכך משמעות חיונית בגיוס מוטיבציה ללמידה מרחוק (מצ"ב בנספח ג' מפורטות פרקטיקות מומלצות לפתיחת יום).
- יש לפתוח כל שיעור בבדיקת נוכחות. ולתעד את הנתונים כמקובל בשגרה.
- בשיעורים א-סינכרוניים לגמרי, מומלץ לבקש תוצר או תגובה כאסמכתא לנוכחות.
- מומלץ לסיים כל יום בריכוז הנוכחות היומי, הסוגיות שעלו במסגרת המיפוי ותכלולם, ברמת מחנכת. כיתה או רכזת. שכבה.
- מומלץ שהלמידה הסינכרונית, לאחר בדיקת הנוכחות, תתחיל בחיבור לשיעור הקודם, תזמן מענים על שאלות ומגע אישי ותיידע מה נדרש ומצופה מהתלמידים במהלך השיעור. (מצ"ב בנספח ב' המלצות למבנה שיעור סינכרוני).
- מומלץ ששיעור סינכרוני ימשך 30-45 דקות נטו.
- מומלץ לפרסם על בסיס מה תינתן התעודה, ולגייס בכך את התלמידים להשתתפות פעילה בהליכי הלמידה.
- מומלץ לשלב מעורבות חברתית גם בחט"ב וגם בחט"ע כחלק ממערכת השעות.
- בחט"ע יש מקום לקביעת מרתונים מרוכזים (יום של 4-5 שעות שמוקדש למקצוע אחד).
- מומלץ לפרסם להורים את המערכת השעות. וכן לשתפם תדיר בתהליכי הלמידה שעוברים ילדיהם.
- סיום השנה הוא הזמן שבו התלמידים בדרך כלל בוחרים מגמות לשנה הבאה, בחלק מהמוסדות תהליך זה נעשה בכתה ט' ובחלק בכתה י', מומלץ להיערך לתהליכי בחירה כאלו דרך הרשת, אפשר לייצר יריד אינטרנטי או "ימי טעימה". חשוב לקדם היבטים אלו שמפחיתים את אי הודאות בחיי התלמידים ומגבירים את המוטיבציה.
- זו גם העת שתלמידי כיתות ו' לומדים להכיר את החטיבות העתידיות שלהם, ותלמידי כיתות י' את החטיבות העליונות, כדאי ומומלץ לשלב גם פעילות היכרות לתלמידים אלו, להחזיק את השגרה ולאפשר להם להתחיל את תהליכי המעברים באופן ראוי.

לצד המודל המוצע כאן, הלמידה מרחוק מהווה גם הזדמנות חדשה לשבירת שגרות, והכנסת מרחבי התנסות שלא זמינים בשגרה כגון: למידה רב גילאית, רב תחומית, מפגש בין בתי ספר, אפילו בין תלמידים ממגזרים שונים, שיתוף במגמות ממוסדות שונים, למידה סביב תחומי ענין, מיקוד הלמידה וריכוזה, עבודת צוות בפלטורמה חדשה (גם ברמת המורים) מימד חדש בשיתוף הורים ועוד מגוון רב של אפשרויות שהרשת מנגישה.

דסי בארי

מנהלת האגף לחינוך על יסודי

העתקים:

מר שמואל אבואב- מנכ"ל משרד החינוך
הגב' גילה נגר- המשנה למנכ"ל
מר איתן פלזנשטיין- ראש מטה מנכ"ל
ד"ר שוש נחום- סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי
מר אריה מור-סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר חירום ביטחון ובטיחות
ד"ר מירי שליסל- יו"ר המזכירות הפדגוגי
ד"ר עופר רימון- סמנכ"ל ומנהל מינהל תקשוב, טכנולוגיה ומערכות מידע
הגב' סוניה פרץ- סמנכ"לית ומנהלת אגף בכיר כוח אדם בהוראה
ד"ר מיכל טביבאן - סמנכ"לית ומנהלת אגף בכיר תכנון ואסטרטגיה
מר אייל רם- סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה
הגב' אינה זלצמן- סגנית בכירה למנהלת המינהל הפדגוגי
הגב' שוש נגר - מנהלת מינהל החינוך הדתי
מר חגי גרוס - מנהל מינהל חברה ונוער
הגב' עינב לוק- מנהלת אגף בכיר שירות פסיכולוגי
מר עבדאללה חטיב - מנהל אגף בכיר חינוך במגזר הערבי
הגב' רחלי אברמסון- מנהלת אגף חינוך מיוחד
הגב' מנחם נדלר- מנהל אגף מחוננים ומצטיינים
מר שאלתיאל רם -מנהל אגף היערכות לשעת חירום
מר רותם זהבי- מנהל אגף בטיחות סביבתית במוסדות חינוך
הגב' אפרת לאופר- ממונה תחום קידום בריאות
הגב' טירה גלינויר- מנהלת אגף קליטת תלמידים עולים
מר קובי רפאלי - מנהל חטיבת הטמעת טכנולוגיות
מפקחים

נספח א': שיקולי דעת בבחירת סוג הפלטפורמה ללמידה

יתרונות הלמידה הא- סנכרונית	יתרונות הלמידה סנכרונית
מגוונת את דרכי הלמידה, מאפשר מגוון גדול של משימות (כולל חיפוש באינטרנט וכדו) ומאפשרת משימות למידה שאינן מול מסך (ובכך מונגשת גם למי שאין לו אפשרות זמינה ללמידה ממסכים)	נוכחות התלמיד פיזית
מאפשרת לתלמידים ללמוד בזמנים גמישים יותר	נוצר קשר עין וניתן לעמוד על מידת המעורבות של התלמיד
מאפשרת חזרה מרובה על השיעור, לפי צרכי התלמיד, וכן מאפשרת לתלמיד לצפות בחומרים הקשורים לשיעור כהעשרה או העמקה	הזרה בזמן אמת מאפשרת תיווך והנגשת החומר
מאפשרת הקניית ידע מגוון באופן נח, ומכנה את המורה לניהול היבטים נוספים מלבד הקניה.	זיהוי תלמידים שלא הפנימו את הנלמד וקביעת מפגשי השלמה המשכיים
מאפשרת מתן משימות לתלמידים תוך כינוי זמן חשיבה ולמידה עצמית	מעורבות התלמידים בשיעור, במהלכו, והפעלתם
מפחיתה עומסים הן על המורה והן על התלמיד	מאפשר דיון, סיעור מוחות ותהליכים שיתופיים
מאפשרת שילוב חומרים מוכנים, מעובדים, לצד החומרים שמכין המורה	מועיל לשיח רגשי ולתהליכים חברתיים

נספח ב': המלצות למבנה שיעור סינכרוני

פתיח 10 דקות: סבב מה נשמע, בדיקת נוכחות, כל תלמיד יעלה תוצר ממפגש קודם, המורה מציג מבנה השיעור, או חזרה על שיעור קודם.

הקניה 10 דקות : הצגת נושא הנלמד בדרכים מגוונות המעוררות שיח ועניין.

תרגול 15 דקות : באמצעות משחק, שאלון אינטראקטיבי, פעילות אישית וקבוצתית שילוב סרטון, חשוב לעודד תלמידים להשתתפות פעילה במהלך השיעור הסינכרוני.

סגירת השיעור 10 דקות : רפלקציה ומטלות לשיעור הבא.

****** מומלץ לחלק את הכיתה לקבוצות קטנות ולבצע בכל פעם הקניה לקבוצה אחת. ריבוי משתתפים בפעילות סינכרונית עלול להקשות על ההנחיה ולפגוע ביעילותה.

נספח ג': פרקטיקות למחנך בחטיבת הביניים בלמידה מרחוק (מתוך תכנית חאלו"ם חינוך אישי לתמיכה ולמנהיגות):

"כל מה שילד צריך, זה מבוגר אחד שיאמין בו" הרב קרליבך

מעגלי שיח בוקר:

העקרונות העומדים בבסיס פתיחת יום הלמידה הם ביצירת קשר משמעותי, שיח מצמיח וכלי ניהול פנימיים, שיסייעו לתלמיד לנהל את שגרת יומו האישית ואת שגרת יום הלמידה ולמצות את יכולותיו" בתקופה מאתגרת זו, לשמר ולפתח את הקשר ולהתמודד עם מציאות מאתגרת.

1. כינון יחסים של דיאלוג תוך שימוש בכוח הקבוצתי:

מפגש בוקר מס' 1: בוקר מה נשמע: " כוחה של הכיתה , כוחה של קבוצה"

פתיחה: הסרט: "כוחה של קבוצה – הפינגווינים"

שאלת סבב מה נשמע: אנחנו קבוצה, בואו נחשוב על רעיונות כיצד לחזק את הקבוצה שלנו בימים אלו? פרסום הרעיונות הוואצאפ הכיתתי.

בתפיסת חאלו"ם המנחה מתחיל: לדוגמא: ניבנה קבוצות לשיח בהנחיית תלמידים ראשי קבוצות...

לפנינו היום בלמידה מרחוק: פירוט משימות היום

2. טיכוח כישורי מנהיגות לקידום השפעה ומעורבות חברתית:

נחלק מראש את הכיתה לזוגות/ שלשות להצגה יצירתית במפגש הבוקר: דבר שלקחתי עליו אחריות בתקופה זו.

3. העצמת כוחות התלמידים:

הסירטון כוחן של מילים: בימים אלו למילים יש יותר עצמה בהשוואה למגע או מבט עיניים.

בואו נשתף במילים שנאמרו לי/ מישהו שחיזק אותי , או לחילופין שאני חיזקתי אותו...

משימת היום: לבחור מישהו בכיתה, שאינו חבר קרוב שלי לחזק אותו במהלך השבוע.

4. פיתוח אחריות אישית:

בימים אלו עלינו לפתח אחריות ורגישות אישית, בבית- בקרב המשפחה וגם על עצמנו. בזמן שכל אחד יחשוב על מטרה או שתיים, מתבקש לכתוב על נייר ולהרים. נקשיב לקליפ של יוני בלון- אחריות.

עד סוף היום, כל תלמיד יכתוב שלושה צעדים ליישום.

5. הערכת הצלחות קטנות, פיתוח תחושת מסוגלות:

כולנו בעלי כוחות והצלחות, רק צריך לרגע לעצור ולהתבונן. הצלחה שלי בתקופה האחרונה, משהו קטן שהשתפרתי בו.

נישלח קישור: ענן מילים לדוגמא: MENTIMETER

פרקטיקה מומלצת: קבוצות אימוניות: המחנך יחלק את כיתתו לקבוצות של 5-6 תלמידים ויפגש עימם לחשיבה והנחייה למה נישמע יותר אינטימי וליווי לקראת יישום המטרות, הלימודיות/חברתיות/משפחתיות/ אישיות.

הערה: בתהליך זה חשוב כי יועצת בית הספר תלווה את המחנכים והמורים לפיתוח תחושת המסוגלות וההכלה של המורים.

נספח ד' - מערכת שעות מומלצת ללמידה מרחוק

מערכת יומית לדוגמא חט"ב		
כתיחת יום, אזכור תקנון הלמידה מרחוק, שיח רגשי ובדיקת נוכחות	30 דקות	9:00-9:30
כתיחה, נוכחות, קישור לידע קודם והגדרת המצופה בשיעור	15 דקות	1
הקניה	10 דקות	9:30-10:10
תרגול (רצוי לשלב משימות קבוצתיות), מומלץ לחלק את הכתה 47 קבוצות קבועות, ולעבוד לעיתים כיתתי ולעיתים קבוצתי, כששאר הכתה מקבלת מטלה א-סינכרונית	15 דקות	הקניה
סיכום השיעור, רפלקציה ומטלות לשיעור הבא	10 דקות	
הפסקה		10:10-10:30
נוכחות, כתיחה	5 דקות	2
הקניה, הנחיה, הפניה למטלה (שיכולה להמשך גם מספר ימים)	20 דקות	10:30 -11:00
סיכום, הגדרת המטלה, המלצות לניהול זמן בביצוע מטלות עצמיות, סגירת השיעור	5 דקות	הפניה למטלה (שתבוצע אחרי הלימודים)
הפסקה		10:30 -10:40
שיעור כפול במקצוע ליבה, כולל חלוקה לקבוצות הקניה ותרגול- מתחיל בנוכחות, מסתיים באיסוף הלמידה.	1:20 דקות	3-4
הפסקת צהרים		12:00-13:00
נוכחות, הגדרת המפגש	10 דקות	5
תרגול (רצוי לשלב משימות קבוצתיות) הגדרת תוצר	20 דקות	13:00-13:40
סיכום איסוף תוצרים, הנחיות להמשך למידה	10 דקות	
פעילות חברתית לסגירת יום	35 דקות	6
איסוף משובי תלמידים, שיח והכנה למחר		14:15-14:30
מומלץ אחר הצהרים להוסיף פעילות חוג או העשרה		

להלן היחידות שיש לשבץ במערכת שבועית חט"ב:

לימודי מקצועות הליבה, לכל הפחות 2- ש"ש שעת חינוך (מומלץ לסיים כל יום ביחידת חינוך),
2 ש"ש חנ"ג, מומלץ לפחות 2 ש"ש חוגי העשרה, לפחות פעמיים בשבוע פעילות חברתית (ניתן גם כזו שמאורגנת על ידי התלמידים עצמם), כולל התייחסות לימי הולדת וכדו, שעות פרטניות, שיח רגשי, זמן לפרלקציה מעורבות חברתית, ישיבות מורים, שיח עם הורים.

מערכת יומית לדוגמא חט"ע		
פתיחת יום, אזכור תקנון הלמידה מרחוק, שיח רגשי, ובדיקת נוכחות	20 דקות	10:00-10:30
פתיחה, נוכחות, קישור לידע קודם והגדרת המצופה בשיעור	10 דקות	1 10:30-11:10 הקניה מקצוע הומניסטי
הקניה ושיח	20	
סיכום השיעור, רפלקציה ומטלות לשיעור הבא	10 דקות	
הפסקה		11:10-11:20
נוכחות, פתיחה, הבהרת השיעור	10 דקות	2-3 11:20 -12:40 מגמה, או מתמטיקה, או אנגלית
הקניה	15 דקות	
תרגול בקבוצות, המורה צמוד לאחת הקבוצות השאר עובדות לבד, יש להגדיר תוצר עבודה מוגדר	25 דקות	
איסוף, סיכום, הנחיות לשיעור הבא	10 דקות	
הפסקת צהרים		12:40-13:30
שעת מחנך/ חוג/ חינוך גופני	40 דקות	5 13:30-14:10
הקניה מקצוע ליבה	35 דקות	6 14:10-14:45
סיכום יום, רפלקציה על הלמידה והכנה למחר		14:45-15:00
הפסקת אחר הצהרים		
פעילות חברתית / חינוך גופני	60 דקות	7 18:00-19:00

להלן היחידות שיש לשבץ במערכת שבועית חט"ע:

לימודי מקצועות המיועדים להיבחנות לבגרות, לימודי מקצועות שאינם להיבחנות בבגרות (יחס השעות בין סעיף 1 ו-2, יקבע בהתאם לצרכי הכתה), לפחות 2 ש"ש שעת חינוך (מומלץ לסיים כל יום ביחידת חינוך קצרה) 2 ש"ש חנ"ג, מומלץ לפחות 2 ש"ש חוגי העשרה, זמן להצגת פרויקטים ומטלות סיום עבור מקצועות שציונם יהיה בציון שנתי, זמן ל"מתכונות" או משימות סיכום עבור מקצועות עיוניים שציונם יהיה בציון שנתי, לפחות פעמיים בשבוע פעילות חברתית (ניתן גם כזו שמאורגנת על ידי התלמידים עצמם), כולל התייחסות לימי הולדת וכדו, שעות פרטניות, שיח רגשי, זמן לרפלקציה, מעורבות חברתית, ישיבות מורים, שיח עם הורים.